

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 6C/262/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206137
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Gargulová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2015:7613206137.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves samosudkyňa JUDr. Jana Gargulová v právnej veci žalobcu: Z. Z. L..C..I.., T. U. XXXX/XX, XXX XX T. X, Č. C., právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti žalovanému L. E., W.. XX. X. XXXX, F. K. XXX, v konaní o zaplatenie 1 435,40 eur s prísl. takto

rozhodol:

Súd návrh zamietla.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Spišská Nová Ves rozhodol vo veci účastníkov rozsudkom 6C 262/2013-33 zo dňa 9.12.2013.

Krajský súd v Košiciach uznesením 11Co 177/2014-76 zo dňa 29.4.2015 zrušil rozsudok súdu 1. stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie. Skonštatoval, že aj v konaní podľa Nariadenia musí byť zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa a túto nie je možné obísť prostredníctvom konania podľa Nariadenia, preto súd 1. stupňa správne postupoval, ak posudzoval uplatnenú pohľadávku a v tej súvislosti aj platnosť žalobcom predloženej zmenky aj podľa relevantných predpisov v oblasti ochrany práv spotrebiteľa.

Uviedol tiež, že zmenky, ktorými sa zabezpečujú spotrebiteľské úvery, musia spĺňať okrem všeobecných náležitostí podľa zákona č. 191/1950 Sb. ešte aj ďalšie (osobitné) náležitosti ustanovené zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a preto platnosť zmenky je potrebné skúmať aj z týchto hľadísk, či nejde o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a následne aj so zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý s účinnosťou od 1.1.2011 (§ 17 v znení účinnom do 30.4.2014) zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou úplne vylučuje. S účinnosťou od 1.5.2014 tento zákaz je zakotvený v § 5a zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a vzťahuje sa na splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy všeobecne.

Uložil súdu 1. stupňa postupovať podľa článku 5 a nasl. Nariadenia ES 861/2007 a vykonať dokazovanie oboznámením listinami z príslušného exekučného spisu.

Právnym názorom odvolacieho súdu je v zmysle § 226 O.s.p. súd 1. stupňa viazaný.

Súd v zmysle pokynu odvolacieho súdu doručil žalovanému príloha III podľa č.I. 5 ods. 2+3 Nariadenia ES 861/2007 a pripojil si exekučný spis Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 11Er 782/2010 a vo veci nariadil pojednávanie.

Účastníci sa napriek vykázanému doručeniu pojednávania nezúčastnili, preto súd pojednával v ich neprítomnosti.

Žalobca k návrhu predložil originál zmenky vystavenej žalovaným dňa 8.12.2008 s nasledovnými údajmi:

Označenie: jedná sa o zmenku

Číslo zmluvy: 7054104

Meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - odporcu

Miesto vystavenia: v Spišskej Novej Vsi

Dátum vystavenia: 8.12.2008

Zmenková suma: 43.242,86 Sk (1.435,40 €)

Vyhlásenie vystaviteľa: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu tisíc štyristotridsaťpäť EUR a 40 centov a zmenkový úrok 0,25 % denne od 28.11.2009

Splatné: POHOTOVOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava

Doložka: "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia"

Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa.

Súd riadiac sa právnym názorom súdu vyššieho stupňa prednostne posúdil nárok navrhovateľa podľa spotrebiteľského práva, aby mohla byť spotrebiteľovi poskytnutá ochrana.

Zo spisu tunajšieho súdu 11Er/782/2010 a jeho uznesenia zo dňa 7.12.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.2.2011 súd zistil, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. ako oprávnený podala návrh na vykonanie exekúcie proti odporcovi ako povinnému na vymoženie istiny 1.435,40 € s príslušenstvom. Súd týmto uznesením žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol a následne uznesením zo dňa 3.3.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11.3.2011 exekučné konanie zastavil. Exekučným titulom v tomto prípade bol rozhodcovský rozsudok. Odporca bol týmto rozsudkom zaviazaný zaplatiť pôvodnému veriteľovi Pohotovosť s.r.o. istinu 1.435,40 €, zmenkový úrok 0,25 % denne z tejto sumy od 28.11.2009 do zaplatenia, úrok 6 % ročne zo sumy 1.435,40 € od 1.4.2010 do zaplatenia, trovy rozhodcovského konania. V odôvodnení rozhodcovského rozsudku sa uvádza, že vzniklo právo oprávnenému na zaplatenie zmenkovej sumy 1.435,40 € aj s už vyššie uvedenými úrokmi. Rozhodcovský súd rozhodol na základe zmenky vystavenej dňa 8.12.2008, ktorou účastníci zabezpečili svoj záväzkový vzťah zo zmluvy o úvere. Blankozmenku vyplnil oprávnený v zmysle Dohody o vyplnení zmenky. Exekučnému súdu bola predložená aj Zmluva o úvere č. 7054104 zo dňa 8.12.2008, uzavretá medzi Pohotovosť s.r.o. ako veriteľom a odporcom ako dlžníkom, na základe ktorej bol mu poskytnutý úver vo výške 796,65 € podľa zmluvy na výkon povolania. Povinný sa zaviazal vrátiť oprávnenému úver v 9 mesačných splátkach po 152,69 € a poplatok za úver vo výške 577,57 €. Exekučný súd nevydal poverenie a zamietol žiadosť s odôvodnením, že jednoznačne išlo o spotrebiteľský úver, aj keď mal byť poskytnutý na výkon povolania lebo odporca - povinný nevykonával takú činnosť, ktorá by mala charakter podnikateľskej alebo obchodnej činnosti, nešlo ani o tzv. slobodné povolanie a nie každé povolanie či zamestnanie je vylúčené z aplikácie zákona o spotrebiteľských úveroch. V podmienkach Slovenskej republiky takéto povolania sú spojené s pridelením identifikačného čísla (IČO) a záznamom príslušnom registri či už v živnostenskom, obchodnom, zozname advokátov a pod. Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru bola podľa exekučného súdu neplatná a v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvňovať alebo namietať sumu v nej uvedenú. Oprávnený nemohol použiť predmetnú zmenku ako podklad na rozhodnutie v rozhodcovskom konaní, lebo jeho konanie bolo v rozpore so zákonom a s dobrými mravmi a rozhodcovský rozsudok zaviazal odporcu na právom nepovolené a dobrým mravom odporujúce plnenie.

Zároveň z uznesenia z č.I. 9 tohto exekučného spisu zo dňa 7.12.2010 mal súd preukázané, že dohoda o vyplnení zmenky, ktorá bola súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne

žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietať sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa.

Okrem toho nebolo preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná.

Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné. Ak to súd považuje za potrebné alebo ak to požiada niektorá zo strán, súd nariadi pojednávanie. Vzhľadom k povahe uplatnenej pohľadávky žalobcom, povahe vystaviteľa zmenky (pôvodne oprávneného zo zmenky), ktoré nasvedčovali tomu, že zmenka vychádzala resp. zabezpečovala pôvodne nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, súd považoval nariadenie pojednávania za potrebné a vo veci nariadil termín pojednávania. Pojednávanie vo veci súd považoval za potrebné aj za účelom vykonania ďalšieho dokazovania oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to exekučným spisom tunajšieho súdu a umožnenie účastníkom vyjadriť sa k týmto dôkazom s poukazom na ustanovenie § 123 O.s.p., pričom nebolo možné vzhľadom na povahu tohto listinného dôkazu uvedené zabezpečiť iným spôsobom než nariadením pojednávania vo veci.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa ods. 2 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Podľa ods. 4 spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa ods. 4 písm. k/ tohto ustanovenia za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa ods. 5 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1,2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Na základe takto vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh žalobcu nie je opodstatnený.

Predmetom tohto konania je návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). V tomto návrhu žiadal, aby súd zaviazal žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť zmenkovú sumu vo výške 1.435,40 €, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.435,40 € od 28.11.2009 do zaplataenia, 6 % ročný úrok zo sumy 1.435,40 € od 1.4.2010 do zaplataenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 4,78 € a náhradu všetkých trov konania. V časti údaje o pohľadávke navrhovateľ uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 8.12.2008 na zmenkovú sumu vo výške 43.242,86 Sk (1.435,40 €), pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 28.11.2009. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou "na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia". Zmenka bola vystavená dňa 8.12.2008 na uvedenú sumu,

príčom do jej textu bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa spolu so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 28.11.2009. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplaceniu, ale vystaviteľ doposiaľ nezaplatil žiadnu sumu ani z titulu zmenkovej sumy, ani z titulu úrokov. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou "bez protestu", indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky a žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Žalobca určil ako príslušný súd podľa bydliska žalovaného v zmysle článku 25 ods. 1 písm. a) Nariadenia, príslušnosť okresného súdu podľa oznámenia Slovenskej republiky Komisii.

Po takto vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že nároku žalobcu opierajúceho sa o plnenie z vystavenej zmenky nie je možné vyhovieť.

Zmenka bola vystavená na základe Dohody o vyplnení zmenky v zmysle bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktorý je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietat sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa. Tiež súd nemal preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že dôkazná povinnosť o tom, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom bolo individuálne dojednané zaťažujú dodávateľa a pokiaľ nepreukáže opak, nepovažujú sa za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ).

V zmysle § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Zmenka bola vystavená na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky - Dohody o vyplnení zmenky v zmysle bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a táto podmienka je neplatným úkonom. Ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, je neplatná aj samotná zmenka - viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008.

Neplatnosť zmenkovej zmluvy sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky. Neplatnosť zmenkovej zmluvy však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čo znamená, že v danom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. Po formálnej stránke je teda zmenka platná, avšak záväzok, ktorý vznikol medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri poskytnutí spotrebiteľského úveru, nemohol byť zabezpečený zmenkou, čo znamená, že z takejto zmenky nemohlo vzniknúť právo na vyplnenie zmenky a ani právo na plnenie z nej.

Z týchto dôvodov súd návrh žalobcu ako neopodstatnený zamietol.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné uviesť i nasledujúce:

Podľa § 5a ods. 1 písm. b) zák. číslo 250/2007 Z.z. - o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov - neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom.

Podľa § 29b cit. zák. ustanoveniami § 5a ods. 1 písm. b) a ods. 2 až 4 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. májom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. májom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 30. apríla 2014.

Konanie o nároku žalobcu sa týka plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré podlieha i ustanoveniam zákona o ochrane spotrebiteľa.

Retroaktivita (spätná účinnosť) je vlastnosť právnej normy, je vlastnosť právnej normy spočívajúca v tom, že daná norma určitým spôsobom pôsobí v minulosti a priamo alebo nepriamo svojim adresátom stanovuje práva a povinnosti vo vzťahu k obdobiu, kedy ešte nemali možnosť sa s jej obsahom zoznámiť. Retroaktivita môže byť pravá alebo nepravá.

Novelou tohto zákona číslo 102/2014 Z.z. boli do zákona číslo 250/2007 Z.z. zakomponované citované ustanovenia týkajúce sa nepravej retroaktivity, čo znamená, že v novom právnom predpise zákonodarca uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv alebo povinností, ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva alebo povinnosti.

V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 4 Cdo 98/2010 pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.

Na základe týchto skutočností súd zohľadnil aj ustanovenie nepravej retroaktivity (§ 5a ods. 1 písm. b) v súčinnosti s § 29b 250/2007 Z.z.) a aj táto skutočnosť je dôvodom pre zamietnutie návrhu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (zásada úspechu). V konaní bol úspešný žalovaný účastník, ktorému trovy nevznikli, preto ich náhradu súd účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/95 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.